

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Rundskriv

Landets fylkesmenn
Landets kommuner

Nr. I- 7/ 2013

Vår ref 06/ 7834 LK

Dato 10. 10. 2013

Rundskriv om Camphill Landsbystiftelsens virksomhet

Bakgrunn

Camphill Landsbystiftelse i Norge eier og driver landsbyer (også kalt Camphill-landsbyer) som frem til 1986 var en del av HVPU. Landsbyene tilbyr et helhetlig bo- og arbeidsfellesskap for unge og voksne med særlige omsorgsbehov. Landsbyene er organisert slik at omsorgstrengende og medarbeiderne, eventuelt med sine familier, er integrert i store og små husfellesskap. Det er lagt opp til at alle skal ha et arbeid å gå til. Stiftelsen tilbyr også opplæring og kurs i yrkesliv og selvstendiggjøring. I tillegg til biologisk jordbruk preges landsbylivet av ulike vernede verksteder og kultur- og fritidsaktiviteter. Driften ved landsbyen er inspirert av antroposofien.

Helse- og omsorgsdepartementet bidrar med midler til drift av Landsbystiftelsens tilbud. Tilskuddets størrelse framgår av Prop. 1 S for det enkelte år. Det tas forbehold om Stortingets godkjenning. Ifølge rundskriv IS-3/2013 Opplegg for registrering av antall personer med psykisk utviklingshemming - kriteriedata for inntektssystemet, skal personer som bor i en landsby drevet av Landsbystiftelsen ikke registreres.

Dette rundskrivet erstatter rundskriv I-21/2005.

Rettslig regulering av tjenestetilbudet i landsbyene

Helse- og omsorgstjenestene som ytes i landsbyene er regulert av helse- og omsorgstjenesteloven. Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1, og for at tjenestene som tilbys eller ytes er forsvarlige, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 4-1. Pasientenes/ brukernes rett til helse- og omsorgstjenester fra kommunen er regulert i pasient-

og brukerrettighetsloven § 2-1 bokstav a.

Personer som ønsker opphold i en landsby søker sin oppholdskommune om dette med bakgrunn i et hjelpebehov. Kommunen fattet vedtak om tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 nr. 6, og søker om opphold i landsbyene. Opphold i landsbyene innebærer at personer bosetter seg der, og at de mottar tjenester fra Camphill Landsbystiftelse og vertskommunene i samsvar med innsøkende kommunes vedtak. Dersom vedtaket omfatter tjenester utover det Landsbyen kan tilby i henhold til avtalen med innsøkende instans, må innsøkende instans kjøpe tjenester av vertskommunen.

Landsbyene er ikke å regne som institusjoner, jf. forskrift om kommunal helse- og omsorgsinstitusjon av 16. september 2011 nr. 1254. Beboerne har krav på tilsvarende nivå, omfang og kvalitet på tjenestene som alle andre som har behov for helse- og omsorgstjenester. Beboernes prosessuelle rettigheter, herunder retten til å klage på tjenestene, er de samme som for andre brukere av kommunale helse- og omsorgstjenester. Kommunen skal i utformingen av tjenestetilbudet legge stor vekt på hva pasienten/ brukeren mener, jf. pasient- og brukerrettighetsloven § 3-2 andre ledd.

Ved å knytte tilbudet i landsbyene opp til vedtak om tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven blir kommunen som har fattet vedtaket ansvarlig for at tjenestetilbudet ved landsbyen dekker brukerens behov for tjenester. Har brukeren behov for tjenester ut over landsbyens tilbud (tilleggstjenester), er den kommunen som har fattet vedtaket ansvarlig for dette. Ved endret tjenestebehov skal kommunen endre vedtaket og sørge for at brukeren mottar nødvendige tjenester.

Ansvar for tjenestene

Kommunen som har fattet vedtak og den aktuelle landsbyen skal inngå en avtale som bl.a. regulerer inntak, opphør og finansieringsansvar for eventuelle tjenester utover det som dekkes av tilskudd til drift fra staten (jf. annet avsnitt under Bakgrunn). Kommunen der landsbyen er lokalisert bør sørge for å være involvert i utformingen av avtalene.

I de aller fleste tilfeller er det beboerens tidligere hjemkommune som har inngått avtale med Landsbystiftelsen om tjenestetilbudet til beboeren. Har ingen kommuner påtatt seg ansvaret for den enkelte beboer, har oppholdskommunen (kommunen der landsbyen er lokalisert) ansvaret for å fatte vedtak og yte og finansiere eventuelle tilleggstjenester, jf. helse- og omsorgstjenesteloven §§ 3-1 og 11-1.

Legetjenester og legemidler

Beboerne i landsbyene har rett til legetjenester og legemidler som andre innbyggere i kommunen, jf. pasient- og brukerrettighetsloven og folketrygdloven kap. 5. Det innebærer bl.a. rett til fastlege og dekning av legemidler over blå resept. Så lenge beboernes rett til fastlege og legetjenester for øvrig ivaretas, kan landsbyene organisere legetjenesten på den måten de selv anser som hensiktsmessig. En fastlege kan være ansvarlig for alle beboerne i en enkelt landsby dersom beboerne samtykker til dette.

Adgang til å ta betaling fra beboerne

Landsbystiftelsen kan ta betaling fra beboerne for kost og losji, men kan ikke kreve betaling for tjenestene.

Disponering av beboernes midler

Har beboerne behov for at Landsbystiftelsen disponerer deres midler, er det nødvendig å inngå avtaler med beboernes verge. Fylkesmannen vil kunne være behjelpelig med å sette opp slike avtaler. Departementet anbefaler at det iverksettes årlig revisjon av stiftelsens disponering av beboernes midler.

Tilsyn med tjenestene som ytes i landsbyene

Etter lov om statlig tilsyn med helse- og omsorgstjenesten § 2 første ledd skal Fylkesmannen føre tilsyn med helse- og omsorgstjenesten i fylket, og med alt helsepersonell og annet personell i fylket som yter helse- og omsorgstjenester.

Internkontroll

Etter helse- og omsorgstjenesteloven § 4-2 skal enhver som yter helse- og omsorgstjenester etter loven sørge for at virksomheten arbeider systematisk for kvalitetsforbedring og pasient- og brukersikkerhet.

Lov om statlig tilsyn med helsetjenesten § 3 pålegger videre enhver som yter helse- og omsorgstjenester å etablere et internkontrollsystem for virksomheten og sørge for at virksomhet og tjenester planlegges, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av lover og forskrifter. Krav til innhold i internkontroll følger av forskrift om internkontroll i sosial- og helsetjenesten.

Fylkesmannen skal påse at alle som yter helse- og omsorgstjenester har etablert internkontrollsystem og fører kontroll med sin egen virksomhet på en slik måte at det kan forebygge svikt i tjenestene, jf. lov om statlig tilsyn med helse- og omsorgstjenesten § 3 andre ledd.

Med vennlig hilsen

Petter Øgar (e.f)
ekspedisjonssjef

Anne-Cathrine Haug Jørgensen
avdelingsdirektør

Gjenpart: Camphill Landsbystiftelsen i Norge, Reidar Jensens gt. 10, 7550 Hommelvik
Statens Helsetilsyn
Helsedirektoratet